

Op zoek naar algemeen economen

Auteur(s):

Bergeijk, P.A.G. van
Verbonden aan De Nederlandsche Bank en OCFEB.

Verschenen in:

ESB, 84e jaargang, nr. 4218, pagina 615, 3 september 1999

Rubriek:

Prikkel

Trefwoord(en):

"Schaarse algemeen-economen". Het is een vreemde en onwezenlijke uitdrukking. Alsof onze vakbroeders in den dop de geheimen van de varkenscyclus niet of onvoldoende doorgronden als zij moeten kiezen wat ze na de propedeuse gaan doen. Toch tekent de schaarste aan denkkracht zich in ons vakgebied opmerkelijk scherp af.

Ik ben als Rotterdamse macro-econoom opgegroeid in het begin van de jaren tachtig met de dwingende notie dat ik mijn colleges economie onvermijdelijk zou moeten missen als ik 's ochtends niet ruim op tijd in de collegebanken plaats had genomen. Er waren destijds ruim duizend studenten economie in een studiejaar aan de Erasmus Universiteit. De virtuele professor was dan ook al metterdaad een realiteit in de Rotterdamse collegezalen: wie niet op tijd was moest zich van de suppoosten in een bijzaaltje melden en kon daar op het televisiescherm, als gunst van het College van Bestuur, de verrichtingen van de hooggeleerden elektronisch zien.

Bij het einde van de jaren negentig is er een heel ander beeld. Nu zijn er colleges die niet doorgaan omdat de student wegblijft. In ons land kiezen anno 1999 nog maar zo'n honderd economiestudenten voor algemene economie als afstudeerrichting. Ruwweg de helft van de algemeen-economen studeert in Rotterdam. De hoofdredacteur van *esb* geeft in Tilburg (dat toch als het Mekka van het economie-onderwijs mag worden beschouwd) aan slechts vijftien studenten les in de econometrische achtergronden van ons mooie vak (ik tref in Rotterdam overigens vaak nog minder studenten aan bij het vak economische politiek).

De ontvolking van de economische faculteiten kon niet zonder gevolgen blijven. Wie net als ik tamelijk regelmatig de markt naar veelbelovende Nederlandse economen afschuimt, weet dat de tijden echt ingrijpend gewijzigd zijn. Nog geen drie jaar geleden was een reactie van driehonderd belangstellenden op een vacature bij een toonaangevende Nederlandse macro-economische instelling niet ongewoon; tegenwoordig mag je al blij zijn met twintig sollicitatiebrieven (waarvan het merendeel direct de prullenbak in kan). Ook is het steeds moeilijker geschikte kandidaten voor aio-plaatsen te vinden.

Veel nog net niet afgestudeerde economiestudenten die hun marktwaarde op de Nederlandse arbeidsmarkt verkennen, merken dat er vaker en sneller op hun sollicitatiebrieven wordt gereageerd dan ze hadden verwacht. En voor degene die aan de andere kant van de tafel zit, illustreert het gegeven dat de sollicitant meestal uit een aantal goede en goed ingeschaalde banen kan kiezen ondubbelzinnig dat het niet eenvoudig is (en steeds moeilijker zal worden) om gekwalificeerde academisch gevormde economen te vinden die een carrière ambiëren bij een Nederlandse of internationale beleidsinstelling.

Voor een deel valt het afnemende aanbod van algemeen-economen misschien te herleiden tot het imago-probleem dat algemeen economen in vergelijking met bedrijfseconomen en -kundigen duf en minder goed betaald werk verrichten. Zeker waar het de salariëring betreft is dat een feitelijke misvatting. Ook kan een rol spelen dat in het midden van de jaren tachtig veel algemeen-economenbanen in het bedrijfsleven zijn weggesneden, waardoor de arbeidsmarktperspectieven op termijn minder gunstig kunnen zijn gaan lijken.

Het zou kunnen zijn dat zulke onjuiste percepties de keuze om algemeen econoom te worden negatief beïnvloeden en in dat geval is de remedie vooral om betere informatie te verstrekken. De vraag is echter of er geen fundamentele factoren aan het werk zijn. Reflecteert de schaarste aan algemeen-economen niet vooral de keuze van de academische wereld om de opleiding te richten op een academische carrière? Komt daardoor het curriculum soms in onvoldoende mate tegemoet aan veel bredere eisen zoals algemene vaardigheden en kennis van het feitelijke functioneren van een economie *naast* een goede kennis van de economische theorie? Een loopbaan als academicus is maar voor zeer weinigen weggelegd (niet alleen omdat kwalitatief hoge eisen worden gesteld, maar simpelweg omdat er maar zeer weinig banen aan de universiteiten vrijkomen). Wie een goede aansluiting zoekt tussen werk en opleiding en realistisch is over haar vooruitzichten als economische goeroe wetenschappelijke erkenning te vinden, zoekt een bredere oriëntatie. Dat kan een belangrijke reden zijn voor het dalende aanbod van algemeen-economiërenden.

Is de nakende discrepantie tussen vraag en aanbod iets waarover men zich zorgen moet maken?

Nee, indien men zelf algemeen econoom is. Het perspectief van hogere salarissen in samenhang met het onlangs door het Maastrichtse ROA gesignaleerde gegeven dat veel afgestudeerde economen in eerste instantie onder hun niveau werken, lijkt heel aansprekend voor iedere doctorandus in de economie.

Ja, indien men zich realiseert dat steeds minder - uitstekende - mensen beschikbaar komen voor de economische beleidsvoorbereiding die uiteindelijk in hoge mate de welvaart voor allen in Nederland bepaalt. De economen aan onze universiteiten moeten zich daarom

diepgravend bezinnen op de geringe wervingskracht van hun vak.

Copyright © 1999 - 2003 Economisch Statistische Berichten (www.economie.nl)